

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 12,565 Plen.

Apel

cătră toate oficiile parohiale și protopresbiterale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei.

De câte ori mi-am îndreptat glasul arhieresc cătră onorata preoțime și prin ea cătră poporul nostru dreptcredincios din arhidieceză, am fost povățuit de gândul cel mai curat de a pune temelii puternice și baze solide la întărirea noastră culturală și morală, ca să putem sta cu fruntea senină înaintea dreptului judecător, înaintea opiniei publice și înaintea posterității, care ne va judeca după faptele noastre.

Și am avut multă mângăere sufletească văzând, că glasul meu a fost ascultat, preoțimea și poporul nostru au înțeles nevoile vremii și mai ales la zidirea bisericei catedrale, a înființării fondului cultural și a seminarului arhidiecezan cu abnegație creștinească au jertfit cu obolul lor, ca să ridicăm aceste temple ale moralei și culturai creștine și să ne apropiem tot mai mult de principiile depuse în etica creștină, — perfecționarea și apropierea de cel ce este însăși perfecțiunea, de fiul lui Dumnezeu, ale cărui învățături propoveduim.

De data aceasta încă adresez glasul meu cătră toți fruntașii vieții noastre publice, dar mai ales cătră cei ce i-a binecuvântat Dumnezeu cu averi pământești, apoi cătră onorata noastră preoțime și învățătorime, care-și mulțamește partea onorifică numai instituțiilor noastre bisericesti, cătră institutele noastre financiare și în fine cătră întreg poporul meu iubit ortodox și cătră văduve și femei bine situate, ca toți și toate să pună câte o petricică la o nouă instituție culturală și filantropică ce voim să facem aici, în Sibiu, centrul mitropoliei noastre. Toate popoarele culte au astfel de așezăminte, și nouă nu ne mai este permis să rămănem înapoia lor.

E vorba de un Orfelinat românesc și creștinesc, ce Consistorul nostru plenar a decretat să înființăm și susținem aici în Sibiu, și încă cu posibilă grabă. Orfanii după cei căzuți în război ridică mânilor nevino-vate cătră Tatăl cel ceresc și reclamă ajutor. Cine le va putea da creștere, hrană, îmbrăcăminte, dacă nu biserica, și prin ea totalitatea fiilor ei rămași în viață, cu puțină avere și cu dar de mână? Cine îi va putea ocroti mai ales pe aceia, cari au rămas câte 4—5—6 sub grija unei mame văduvite, slăbită trupește și istovită de durere, — dacă nu noi, cei ce suntem datori să fim milostivi și cu îndurare față de cei nenorociți și în dureri?

Eată deci, onorată preoțime, un nou teren, ce ni se deschide de a face binele, de a ocroti și milui pe toți cei ce azi au pierdut pentru Tron și patrie pe părintele lor iubit.

Pentru a premerge și eu cu un modest exemplu, ofer deastădată și

din parte-mi suma de 3000 cor. adecă trei mii coroane. Onorata preoțime va publica în Dumineca proxima acest apel, și apoi umbiând și pela casele poporenilor să adune oferte în bani, pentru de a crea fondul neatacabil pentru înființarea orfelinatului.

Cu cât fondul va fi mai mare, cu atât mai multe lacrimi vom șterge de pe fețele celor ce plâng, și cu atât mai mare ușurință vom face văduvelor celor căzuți pe câmpul de luptă.

Oferte mari și mici sunt bineprimite: săracii să contribuie cu obolul lor, bogății din prisosiță, și toate sunt a să introducă în consemnarea de sub % ear numărarul realizat cu lista aceasta să se transpună cassei arhidiecezane până la 6/19 Martie a. c., ca să putem da seama sinodului nostru arhidiecezan și să luăm dispoziție pentru cât mai grabnică înființare și deschidere a orfelinatului.

Nu zidiri vrem să ridicăm, căci de acele avem spre scopul acesta, ci mijloace de întreținere, de creștere și de lumină, drept ce vom controla cu toată rigoarea, încât cei chemați ai noștri au fost la culmea chemării lor și au împlinit poruncile bisericei cu toată sfințenia. Mai nădăjduim, că exemplul nostru îl vor urma cu timpul și alte centre culturale.

Implorând darul celui de sus asupra tuturor celor ce cu inima curată vor contribui spre acest scop sfânt și mareț, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Sibiu, 4 Ianuarie 1916

Al vostru

de tot binele voitor:

Ioan Mețianu,
Arhiepiscop și Mitropolit.

Monarhul. O știre din cele mai îmbucurătoare cetim în numărul ultim al ziarului „Neues Wiener Tagblatt”. Eată ce scrie: Conștiința despre biruința sigură a cuprins inimile tuturor popoarelor din monarhie. Această conștiință se întărește și mai mult prin știrile bune ce străbat dela Schönbrunn despre starea sanitară și despre puterea de muncă a Maiestății Sale. De 18 luni Monarhul nostru nu și-a permis nici măcar o scurtă recreare de un ceas și nici decât nu s'a crușat. Dela izbucnirea războiului, earna și vara, nu s'a depărtat aproape nici când dela masa de scris, ci, din contră, timpul de muncă l-a mai lungit prin faptul, că dimineața se ridică din pat cu o oară mai de timpuriu, ear sava se duce la odihnă cu o oară mai târziu ca de obicei. Imprejurimea sa observă, că suveranul nostru supoartă cu extraordinară tărie vremurile războinice actuale, pe lângă toate că lucrează de două ori atâta, cu altă dată. Pe marea scenă a lumii nu se întâmplă nimic, ce n'ar afla ecou în cabinetul de lucru al lui Francisc Iosif. În timpul de față locuiesc la Schönbrunn arhiducesa Zita și copiii săi, și arhiducesa Maria Valeria cu familia. Maiestatea Sa, de când s'a început războiul, acordă audiențe foarte

rar; chiar și membrii familiei sale sânt primiți numai din când în când. Căci toată vremea, de dimineață până în seară, Monarhul o consacără muncii.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare.)

II. Veacul al doilea. (Gnosticism și montanism.)

Indată la începutul veacului al doilea variate masse mari de căutători și crezători și-au făcut drum spre comunele creștine. Intre dâșii au fost bărbați, — tradițional se chiamă gnostici, — cari erau alimentați și turburați de filozofia misterior vechi și mai nouă, dar cari totodată erau cuprinși și de cuvântul evangheliei și de curățenia vieții creștine. Năzuința lor a fost să determine esența religiunii creștine ca esență a recunoașterii lui Dumnezeu și a lumii, și au crezut, că au aflat înțelesul real, înaintea maselor necunoscut, al evangheliei: Dumnezeu este Domnul și Creatorul sufletelor, dar împărăția materiei și a mărginirii senzuale din vecii stă 'n față, care e rea ca atare; aceeașt lumie e nu numai o vale a plângerii ci o temniță infamă; spiritul omenesc e o scântee de lumină a lui Dumnezeu, care se sbate însă în prinsoarea mizeră a dușmanului ei, a lumii senzuale; rescumpărarea prin Cristos e o despărțire a spiritului de corp, reintegrarea curatei spiritualități; de aceea dară problema morală este: asceză perfectă, scăpare de natura demonică, înălțare spre sfere tot mai înalte și mai curate, reîntoarcere în adevărata patrie, împreunare cu izvorul primordial al spiritului prin cunoaștere și știință. În luptă cu această doctrină, de origine greacă, dar care voia să fie recunoscută de creștină, și cu lupta sa marcionită, care prin îndrumările ei practice se întâlnea cu cea gnostică, și-a petrecut biserica întâia puternica ei criză istorică. A biruit asupra ei; a respins justificarea, — la aparență atât de seducătoare, — a propriei sale critice despre răutatea lumii, ca pe una, care pentru dânsa e străină și falsă. A descoperit opinii demonice, adecă păgâne în aceste doctrine, și a considerat ca vulgarizat creștinismul gnostic, cu toată asceza lui și cu tot cuvântul lui despre sublimitatea și măreția sufletului. N'a voit să știe nici de un creștinism tainic, afirmativ mai înalt pe seama «celor spirituale»; față de îndoitul ideal creștin al gnosticilor a ținut, dacă și nu strâns, la postulatul unei ordini de viață unitar și accesibil pentru toți.

Incepând dela sfârșitul veacului al doilea și-a stabilit biserica pentru totdeauna acel principiu, că credința în dualismul principiar dintre Dumnezeu și lume, spirit și natură, și astfel orice ascetizim bazat pe acest dualism, e

incompatibil cu creștinismul. Ce e drept, s'a propovăduit și pe mai departe, că mersul lumii actuale și veacul ce va să vie, stau în contradicere, că lumea a ajuns sub stăpânia demonilor. Dar însuș Dumnezeu a oferit-o și a predat-o diavolului, însă totuși încă tot singur o conduce, ca pe o casă de salvare, aducătoare de mântuire și își va documenta la judecată puterea sa. Deja de pe acum și-o manifestează prin biruința credincioșilor săi asupra diavolilor. Lumea e a Domnului, numai până la o vreme o cârmuiesc îngerii răi; lumea e bună, dar e rău felul ei de viață. În chipul acesta a învins dualismul teoretic, întrucât l-au respins în «teologie», și răul și nenorocirea au încercat a le explica din libertatea, care e necesară creaturilor în planul lui Dumnezeu și din dreptatea lui.

Poate fi însă bătut dușmanul ce pândește aici, dar nu nimic. Și-a aflat aderenți pe mulți teologi însemnați, cari prin subtilitate au avut puțința, de a aduce dualismul în armonie cu credința în Dumnezeu, în creatorul Atotputernic. Sub cele mai diferite forme și înfățișări și-a făcut apariția și aici și dincolo, în istoria creștinismului; dar a trebuit să se ascundă sub altă formă. Ca asupra dușmanului, în luptă fățișă să judecau deja asupra lui.

Acum a dat biserica de altă criză, și cea dintâi încă nu se sfârșise. Cu începere dela mijlocul veacului al doilea tot mai mult s'au schimbat condițiile situației externe a creștinismului. Până acum a fost împrăștiat în puține și mici comune în imperiul roman. Acestea erau provăzute numai cu cele mai necesare forme de natură politică, așa de puțin și așa de laxe, de cari a avut lipsă o asociație religioasă întemeiată pe nădejde transcendentală, disciplină severă și iubire frățească. S'a schimbat însă situația. A văzut biserica, cumcă astfel de masse se alipesc de dânsa, cari au nevoie de disciplinare, — întocmai ca și de conducere politică. Credința în apropiatul sfârșit al lumii nu mai era suverană în așa mare măsură asupra sufletelor, ca mai de mult. În locul însuflețirii generale tot mai mult și-a făcut drum convingerea sănătoasă ori încrederea numai în adevărul teoretic și recunoașterea plină de supunere. Mulți nu au devenit, ci au fost creștini, și pentru aceasta creștini au și rămas. Creștinismul i-a atins mult mai tare, decât să-l părăsească, și cu mult mai puțin decât ca ei să devină creștini. Insuflețirea curat religioasă s'a întunecat, idealurile au îmbrăcat alte forme și a devenit mai slabă independența și responsabilitatea omului singuratic. «Preoții și regii lui Dumnezeu» au instituit preoți și au dat la împăcare cu regii pământeni. Aceia cari mai înainte se făleau ca posesionari ai spiritului, au început a cunoaște acest spirit pe care nu-l mai simțeau așa de vial, în formule religioase și cărți sfinte, în misterii și orduri bisericesti. La acea-

sta a mai contribuit faptul, că din ce în ce tot mai mult s'au validat deosebiriile situației sociale a «fraților». În toate ramificațiile carierelor erau deja creștini, în palatul împărațesc, între funcționari, în odăile meseriașilor, în camerile învățaților, între liberi și neliberi deopotrivă. Să lase oare pe toate acestea biserica cu chie-marea lor, cu tot, să facă pasul hotărâtor în lume, să se împacă cu împrejurările ei, să se acomodeze formelor ei, să recunoască, — întrucât se poate, — ordinea ei, să-i împlinescă dorințele, ori să rămână și pe mai departe ce a fost, comunitatea separată și despărțită de lume a însuflețitorilor pentru religioase și să înrăureze asupra ei numai prin o misiune directă?..

(Va urma).

† Augustin Hamsea.

La încheierea foi primim dure-roasa știre, că un înalt dignitar al bisericii noastre greco-ortodoxe române, peccat de modest și de conștientios în împlinirea chemării sale frumoase, pe atât de erudit: Arhimandritul *Augustin Hamsea*, egumenul mănăstirii Hodoș-Bodrog, a decedat eri, după scurtă boală, în etate de 67 ani, spre nespusa durere a tuturor celor ce l'au cunoscut și spre marea pierdere a bisericii și a neamului.

Decedatul s'a născut în comuna Rășnov, în Transilvania, în anul 1849. A studiat teologia și drepturile aici, în Sibiu, apoi și-a completat studiile în Budapesta. În anul 1875 a fost instituit profesor la institutul teologic din Arad, atunci reorganizat de episcopul *Ioan Meșianu*, astăzi Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria.

La anul 1881 a fost ales asesor referent la senatul bisericesc al consistorului din Arad, iar în anul 1887 a fost instituit de director al institutului pedagogic teologic din Arad, pe care l'a condus multă vreme cu mult tact și înțelepciune. La anul 1879 a intrat în tagma monahală în mănăstirea Hodoș-Bodrog, în acelaș an fiind hirotonit întru ierodiacon și ieromonarh. La 1891 a fost înaintat la rangul de protosinzel, iar la 1895, după ce a fost ales egumen al mănăstirii Hodoș-Bodrog, a fost înaintat la demnitatea de Arhimandrit.

A fost activ și pe terenul literar. A fost redactor al revistei «Biserica și Școala» și s'a ocupat mult cu adunarea de date și documente istorice, referitoare mai ales la trecutul bisericii noastre.

Inmormântarea mult regretatului dignitar al bisericii noastre se face

mâne, Joi, la orele 10, în mănăstirea din Hodoș-Bodrog. Fie'i memoria în veci binecuvântată.

Războiul.

La frontul răsăritean atacuri mai slabe rusești, toate respinse, la frontul dela apus lupte în tranșee și pentru tranșee, la frontul italian foc de artilerie și pe unele locuri atacuri, cari însă au fost respinse. În Muntenegru desarmarea populațiunii se continuă. Trupele noastre au intrat în Antivari, Dulcigno, Scutari, Nicșici, Danilovgrad și Podgorița. Au ocupat, cu cele bulgare împreună, și orașul Berat din Albania, înaintând acum trupele noastre spre Durazzo și cele bulgare spre Valona. Regele Nichita a trecut cu suită mare prin Roma, mergând la Lyon, unde se va stabili pentru viitor, împreună cu familia sa și cu guvernul muntenegrean. După ce s'a văzut în siguranță, scăpat de primejdia de a depune sabia, a declarat adevărul regele Nichita, că el nu primește condițiunile de pace ale Austro-Ungariei și că va lupta pentru țara sa până la ultima picătură de sânge. O să'l vedem, cum va lupta din Lyon, din Franca; populațiunea Muntenegrului vedem însă, că depune armele și vrea pace.

Dela eroii noștri.

Soldatul *Ghiță Ruja Răitariu George* din Biniș, în Banat, se află bolnav într'un spital din Viena, de unde a trimis P. C. Sale, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicar arhiepiscopesc, scrisoarea următoare:

Viena în 17 Ianuarie 1916. Început și laudă lui Dumnezeu. Eată eu, ca un bolnav tare rău în pat, am scris aceasta scrisoare. Dar eu primind acest dar dumnezeesc dela Sfinția Voastră, părintele meu cel sfințit de Dumnezeu, foarte m'am bucurat. Eu am primit o sfântă cruciuliță de argint cu un lăntșor și 4 sfinte cărțițe de rugăciuni. Foarte frumos vă mulțumesc dela toată inima mea până oi trăi eu pentru acest dar dumnezeesc. Că eu tare doresc sfânta biserică, dar și copilul meu, ce e școlar de clasa 5. Are 11 ani. Dar eu am căpătat dela copilul meu o scrisoare și cetind eu scrisoarea dela el foarte m'am întristat. Nu că e beteag, că Dumnezeu l'a păzit și e sănătos, dar s'o plâns în cartea ce mi-o scriso că i s'or rupt păpușii ai ce eu i-am cumpărat. Căi mult de 18 luni de nu mi'e eu acasă, și acum nu are păpușii și i tare frig în sfânta biserică, dar și în școală, dar eu de aici n'am ce'l face. Mă rog de Sfinția Voastră, părintele meu, dacă aveți vre-o păreche de păpușii d'ăi bătrâni, trimiteți-i, că și lui Dumnezeu îi pare bine pentru un copil sărac. Adresa copilului meu e etc. ...

Păpușii «bătrâni» nu s'au trimis copilului lui *Ghiță Ruja* din Biniș, dar P. C. Sa, Arhimandritul *Dr. Ilarion Pușcariu*, i-a trimis cu mandat postal 10 coroane, ca să-și cumpere încălțăminte.

pagată cu multă, cu foarte multă intențitate și ar fi fost urmată sincer, dar din a-dâncul sufletelor, de toți cei ce poartă numele de creștin «doctrina creștină, care cuprinde o morală cu adevărat științifică» (Dr. Paulescu), atunci cu adevărat fața societății contemporane ar fi alta și rele cari o bantuesc nu ar rezista, sau ar fi reduse în mod considerabil. Dacă ar fi pătruns prin o mai vie propagandă și prin o leală și sinceră supunere, deși întemeiată pe rațiune, doctrina creștină a cărei «metodă este riguroasă științifică» (Dr. Paulescu) în masele poporului, atunci nu ar trebui să dovedim, cumcă teologia e știință și cumcă neadevărul doctrinelor materialiste, ear nu știința — a dat faliment.

Să ne înțelegem însă bine și să pricpem și mai bine. Nu eu voi fi acela, care voi trage la îndoială «dreptul oricui» de a tracta în convorbiri științifice «controverse de știință», dar recunosc, că e cu dreptate și cu adevăr a fi tractate acele «controverse» numai în scrieri științifice sau reviste științifice, menite pentru intelectualii inițiți bine în chestii de știință, cari sunt capabili a afla eroarea și sofismul, se fie însă tractate pe temeiuri științifice, cu obiectivitate și sinceritate cu scopul de a afla adevărul deplin, după o scrupuloasă cercetare a propriilor păreri, afirmații subiective, din punctul de vedere al adevărului.

Crăciunul românesc în Praga.

— 10 Ianuarie n. 1

Am să raportez despre o sărbătoare înălțătoare de inimi din multe puncte de vedere. Cetitorul rândurilor de față se va convinge despre adevărul celor susținute.

Mai întâi de toate chiar și numai faptul, că soldații români au avut puțină sărbătorească nasterea Domnului în orașul Praga, dearte de ai lor, trebuie să ne mângâie inimile. O licărire de lumină binefăcătoare în potopul de întuneric, răspândit pretutindeni.

Orașul Praga ni-a mai dat dovezi de dragoste, nouă, Românilor, și cu prilejul expoziției jubilară din 1908, căd o deputațiune românească a fost primită cu multă dragoste de populația și reprezentanța orașului. Dacă am fost îndreptățiți să ne așteptăm la aceleași sentimente de prietenie sinceră și acum, așteptările noastre au fost întrecute de ceace am esperiat.

La necaz se cunoaște prietinia adevărată, și prietinia orașului Praga s'a adevărit trainică acum, când nu e vorba numai de necaz, ci de primejdie chiar.

Toți străinii, cari au contribuit la reușita serbării de Crăciun, cu totul gratuit, ni-au dat o dovadă strălucită despre dragostea lor față de noi. Așa ceva nu se uită.

Dar să relatez pe îndelete despre cele petrecute.

În Praga sunt soldații români câtă frunză și iarbă. În Praga este o mână de oameni de inimă, de intelectuali, cari s'au gândit să ofere soldaților noștri de sărbătorile noastre ale Crăciunului puțină hrană sufletească. Zis și făcut. Cât ai bate'n palme, s'a constituit un comitet ad hoc și cu câteva probe de cor (vre-o 51), cu câteva contribuții muzicale, de cari va fi vorba mai la vale, s'a înghobot un program convenabil, care numai cinste ne-a adus. În după-ameaza și în seara zilei de Joi, 6 Ianuarie n. (presara Crăciunului) s'au ținut aceste festivități, în școala tehnică cehă, în lazaretul mănăstirii de Strahov, în biserica Sf. Salvator și în casa reconvalescenților din suburbul Letna. În școala tehnică cehă și în Strahov s'au adunat soldații gr. or., în biserica Sf. Salvator, și în Letna cei gr. catolici, al căror preot e dl *Emil Habor*.

Nu-i vorbă, ar fi fost de dorit ca festivitățile să se țină împreună sau în cazul extrem să nu colideze în privința timpului. Neputându-se duplica spectatorul, fiecare a fost silit să ia parte numai la una din festivități, mult la două. În sala cea mare a școlii tehnice, frumos împodobite cu brzi mititei, puși la dispoziție de baronul de Waldstein, conducătorul spitalului, în sala arhiplină de soldați și de oaspeți iubiți, într-o atmosferă cât se poate de prielnică, s'a desfășurat programul festivității.

Au fost doi oratori: părintele *Nicolau Șoșdean* (din Lugojei), care a deschis festivitatea robind câteva cuvinte simțite, și părintele *Dr. Valer Ștefan*, docent universitar (din Cernăuți) care la sfârșitul festivității a recapitulat simțemintele, de cari au fost cuprinși toți, mulțumind în termeni calzi participanților și colaboratorilor, și picurându-ne în inimi încredere în viitor.

Cântăreți soliști am avut doi: pe dña *Maria Bojena Dr. Șesan* și pe dl *Alecse Odor*. Dña Șesan, o cehă de origine, fiica președintelui camerei comerciale cehă din Praga, ne-a încântat cu cântece românești

1 Din vina poștei raportul de față l-am primit numai în 24 Ianuarie n. c. Redacțiunea.

(de Brediceanu a.) *Sus în vârful dealului*, b.) *Vino bade iar acasă*, c.) *Bagă, doamne*, apoi *Știi tu bade*, și cu o „*Ave Maria*” cu text latinesc.

Păcat că publicul nostru ardelean nu cunoaște încă pe dña Șesan. Bucovinenii au avut fericirea să o asculte de mai multe ori, ca diletanță, pe seama teatrului din Cernăuți. Dña Șesan a secerat aplauze meritare.

Di Alecse Odor, funcționar de bancă la „Albina”, pe care îl cunoșc sibiinii și brașovenii, a cântat cu o voce plăcută și cu o modestie binefăcătoare: „*Cântecul haiducește*” de Brediceanu și „*Arde-mi-te-ai, codru des*”.

Doi domni cehi, dl *Dr. Frida* și dl *V. V. Sak*, compozitor talentat au executat, unul la vioară, celalalt la pian, „*Sonatina*” celebrului compozitor ceh, *Dvorak*, apoi „*Doina*” lui *L. Wiest*. Aplauzele prelungite au tălmăcit mai bine decât ori și ce simțemintele publicului ascultător. A fost o plăcere să ascuți accentele compozitorului ceh și apoi în nemijlocită apropiere doina românească.

Pe lângă punctele îngrate până aici, au mai fost trei. Dacă le-am lăsat la urmă, nu însemnează, că nu le-am dat importanța cuvenită, ci voeam să leg de ele numele conducătorului corului improvizat, a părintelui gr. or. *Laurențiu Curea* din Deva, acum preot militar. Cele trei puncte au fost executate de 25 soldați români de diferite grade. S'a cântat: „*Trei păstori*”, „*La nunta din Cana Galileii*” și „*O ce veste minunată*”. Corurile, în 4 voci au mers bine, cu toate că s'au ținut, cum am spus, numai 5 probe de cor.

Părintele Curea poate fi cât se poate de satisfăcut cu rezultatul obținut.

Dar nu numai corul are să-i mulțamească mult, ci întreagă festivitate, căci nu s'ar ținut astfel, dacă n'ar fi fost părintele Curea din Deva.

Mulțumită entuziasmului dsale am ajuns la rezultatul acesta satisfăcător. Dsa a fost sprijinit în întreprindere de inimosul filoromân *A. Krecean*, profesor în Praga, despre care presa românească va trebui să mai vorbească de aici înainte, apoi de părintele *Dr. Șesan* și de părintele Șoșdean.

Dacă festivitatea din școala tehnică a reușit atât de bine, cea din Strahov n'a rămas îndărât, ba a întrecut-o, căci, cu toate că a fost acelaș program, s'au mai adăugat două vorbiri la sfârșit, după cuvintele inimoase ale părintelui Șesan. Vorbirile acestea au format punctul de forță a sării de Crăciun. Iată de ce: au vorbit doi prietini iubiti ai neamului nostru: abatele *Zavoral* și profesorul universitar *Dr. Urban Jarnik*.

Se putea să lipsească din mijlocul nostru acești scumpi promotori ai limbii noastre, adevărați prietini ai cauzei noastre, se putea să nu colaboreze și ei la serbarea aceasta românească?

Așa s'a întâmplat, că le-am auzit vorba cu bucurie și dându-le cinstea cuvenită din toată inima. Abatele *Zavoral*, al cărui nume va trebui să l învățăm de aici înainte și să-l stimăm, a vorbit cum vorbește puținii păstori sufletești. Între cei puținii, între cei a'eși, între cei cuprinși de o dragoste mare desinteresată este și *Măria Ș.* Ochi îi străluceau de bucurie când vorbea. Ne saluta în lazaretul mănăstirii Strahov, a cărei căpetenie este. Rostea cuvintele cu atată pătrundere față de fetele limbii românești, încât toți, dar absolut toți am rămas atinși până la lacrimi de dragoste aceasta

FOIȘOARĂ.

„Falimentul științei”.

De preotul *Ioan Dandea*.
(Urmare.)

În despotismul acestor doctrine liberaliste, socialiste, anarhiste, materialiste și ateiste, trebuie să căutăm cauza adevărată a războiului actual. Aceste doctrine au umplut lumea cu erori, neadevăruri, formule, probabilități și plauzibilități, cu îndoieli și priviri sceptice intelectuale, morale-religioase, cu o gramadă de putrigaiu; a lipsit numai trăznitul din ceru, care să aprindă acel putrigaiu, ca să cuprindă focul lumea întreagă și să ardă tot putregaiul intelectual și etic, materialist și antic creștin.

Adevărul se va renaște din ruinele unei lumi aprinse, ca pasarea Foenix din cenușa sa. Să ruinează numai neadevărul, minciuna, falzitatea; adevărul rămâne vecinic (Carlyle op. citat). Dacă relațiunile dintre oameni, clase sociale și popoare, ar fi fost regulate pe deplin de alte doctrine, nu de cele amintite, dacă în lume ar fi domnit pe deantregul «legea iubirei» creștine, care restabilește «pacea în omniere» și readuce pe pământ «împărăția lui Dumnezeu» (Paulescu), adevărul ar fi fost pro-

Tot ce e merit pentru popor, pentru marele public, trebuie să aibă un caracter neindoelnic sigur, obiectiv, indiscutabil, aproape dovedit cu toată temeinicia, de care scriitorul e capabil. Căci a fi scriitor nu-i glumă, ci e un lucru serios, foarte serios. Eroul om de litere trebuie să fie privit ca una din cele mai importante înfățișări moderne. El așa cum este e sufletul totului. Ceeace aduce el ca învățătură, întreaga lume va asculta și va face... Eroul ca om de litere împlinește printre noi o sarcină de mare cinste, o sarcină foarte înaltă, care dacă e bine cunoscută, trebuie să fie cea mai înaltă. El exprimă în felul său sufletul său inspirat... În adevărul om de litere este ceva sfânt... el este lumina lumii, preotul lumii, — cărmuindu-o ca un stăpân, — stălp de foc în băjbăirea lui întunecoasă prin pustiul timpului.

Fichte deosebește cu mare pătrundere pe adevăratul om de litere, pe care noi îl numim aci Eroul ca om de litere, de multțimea celor minciñoși sau *neeroici*. Acela care nu trăește cu totul în... ideea divină, sau trăind parțial într'ansa nu se străduiește, ca pentru singurul bun să trăiască deplin într'ansa, acela trăiește ori unde ar pofti în orice pompe și prosperități, nu este om de litere... este un mășgăliciu, *Stümper*, poate fi un cârpaci... În ultima sută de ani cel mai

însămnat dintre toți oamenii de litere e... Goethe... căruia i-a fost dat ceace noi numim o viață în divina idee a lumii, o vedenie a divinului mister interior... Din cărțile lui lumea răsare zugrăvită încă odată ca divină, ca opera și ca templul unui Dumnezeu. Scriitorul unei cărți nu este oare un predicator, predicând... pentru toți oamenii în toate timpurile și în toate locurile? De sigur, că e de cea mai mare importanță, ca acesta să-și facă bine treaba, ori câți și-ar face-o rău; ca ochiul să vadă bine, căci altfel celelalte mădulare se rătăcesc. El rătăcește ca un sălbatec *Ismaelit* într'o lume, în care el este lumina spirituală, conducerea bună sau rea! (Carlyle op. cit. 208 seq.)

Din aceste motive am afirmat, că înainte de a scrie, trebuie să te cugești de zece ori, mai ales că unul scrie, o mie ascultă (Măiorescu.) Deci oricine prinde condeul în mână, ca să scrie pentru un cerc, mai mic sau mai mare de cetitori, trebuie să își pună ca ideal, dacă nu pe marele Goethe, atunci pe Măiorescu, Eminescu, Iorga etc.

Atâta am de zis în chestia personală, în ce privește sinceritatea mea în privința afirmației ce am făcut, că orice controversă și adevăr nedovedit trebuie eliminat din convorbirile științifice, menite pentru publicul mare, căruia trebuie să i se împărtășască spre luminare și învățare.

NOUTĂȚI.

Decorații. Căpitanul *Alexandru Popp* și stegarul *Titu Popp*, dela regimentul de infanterie nr. 31., amândoi fii ai dlui medic-colonel Dr. Ioan Popp din Sibiu, au fost distinși din partea Majestății Sale, și anume cel dintâi cu Ordinul coroanei de fer clasa III cu decorația de război, al doilea cu Medalia de bronz a vitejiei, pentru atitudinea lor eroică dovedită cu succes în fața inimicului.

Al treilea baston de mareșal. Toți generalii din armata bulgară s'au prezentat, sub conducerea comandantului suprem al trupelor, la regele Ferdinand al Bulgariei și l-au rugat, în numele întregii armate bulgare, să primească și se poarte în viitor titlul de mareșal al armatei bulgare. Adânc emoționat regele Ferdinand a declarat, că primește propunerea și împlinește dorința iubiților săi generali și a vitezilor săi armate.

Distins. Concepistul ministerial, dl *Iuliu Pușcariu*, este distins cu Crucea de aur pentru merite.

Un împărat la Belgrad. Intre alte înori, — despre care am pomenit în numărul precedent al ziarului nostru, cu privire la situația Belgradului din Serbia, — avem să amintim și apariția ziarului ce se tipărește acolo sub titlul *Belgrader Nachrichten*. Numărul mai nou al acestui ziar descrie pe larg vizita împăratului Wilhelm la Belgrad. Puternicul domnitor al marelui imperiu german — zice *Belgrader Nachrichten*, — supremul comandant al armatelor neinvincibile germane și credinciosul aliat al Maestății Sale monarhului nostru, a petrecut ca oaspe în acest oraș. Trenul de curte a intrat în gară la 8 ore 50 minute (în ziua de Botezul Domnului la ortodocși). În fața gării era postată compania de onoare, alcătuită din gloși zdraveni și bine încheiați, români și maghiari, dând onorurile. Împăratul a trecut pe dinaintea companiei și a lăudat înfățișarea sănătoasă și marțială a brăvilor gogași. Mai întâi a vizitat podul peste Sava, restaurat prin munca trupelor tehnice germane și austro-ungare. După aceasta împăratul și soția sa, în douăzeci și opt de automobile, s'au dus în cetate, pentru care s'au dat atâtea lupte crâncene. Un ofițer al statului major a expus înaltului oaspe în câteva cuvinte luptele purtate, care s'au terminat cu eroarea stindardelor noastre și ale Germaniei pe culmile cetății cucerite. La 11 ore înainte de amiază împăratul Wilhelm și-a continuat călătoria cu automobilul peste Șemlin. Ținuta ostagească a suveranului a lăsat adâncă impresie asupra tuturor persoanelor asistente. Ziua de 19 Ianuarie 1916 va fi înscrisă între cele mai frumoase zile pe paginile istoriei Belgradului.

Moșie jidovească ajunsă în mână românească. Moșia mare a lui Dux Vilmos din Negrești dela poalele Ciceului, e cumpărată de banca „Someșana” din Dej, a cărui director e dl deputat *Dr. Teodor Mihali*. Faptul acesta numai îmbucura ne poate, știind, că de tare s'a fost încubat jidovimea în acea comună. Locuitorii comunei priveac acum cu încredere la un viitor mai bun, pentru că moșia se va parca și vinde Românilor.

și nu voiu susținea nici când, că știința adevărată a falimentului, ci numai aplicarea ei greșită de a înlocui religioasă. Am scris: «Dacă am înțeles bine pe Petrow, atunci vedem, că el vorbește, nu de falimentul științei în general, căci și teologia e știință, — pusă față în față cu religia, ci de falimentul filozofiei profane care interpretând greșit rezultatele științelor esacte, cât sigure, cât nesigure, controversate, se pune și atacă fără cruțare religia în general și în special pe cea creștină (vezi scrierile lui Voltaire, Nietzsche, Feuerbach etc.) îngâmfându-se, că ea poate aduce fericire omenirii, și încă mai mare fericire decât religia. Despre falimentul acestei științe filozofice, ca mijloc de fericire a omului se și poate vorbi cu drept cuvânt. Căci filozofia aceasta s'a născut să înlocuiască religia fără rezultat. În acest înțeles scrie Petrow și alți cugetători, cari proclamă falimentul științei. Ca concluziune a obiecțiilor am scris: «...» dacă a dat cineva faliment, aceea nu a fost nici știința adevărată, nici educația creștină adevărată. Faliment a dat și nu a putut să nu deie, având valori false, pretinsa filozofie, care a voit să înlocuiască religioasă creștină, precum și educația, fie și modernă care numai s'a spoiat cu numele de creștină, având înfățișarea unui mormânt vâruit, pe când adevărata filozofie profană, care trăește ca o soră cu filozofia creștină, adevărata educație creștină, mândre și senine cu liniște sufletească su-

Cutremur de pământ. Astăzi, *Mercuri*, la orele opt și jumătate dimineața s'a simțit în Sibiu un puternic cutremur de pământ, cu mai multe zguduituri, repetate în curs de aproape trei minute.

Fân și pae pentru miliție. Intendantura militară cumpără fan cu 8 coroane și pae cu 5 coroane maza metrică. Otava se plătește cu 6 cor. 50 fil. și paele de orz și ovăș cu 6 cor. maza metrică. Dacă pe calea aceasta nu se va ajunge scopul urmărit, se va ordona recivirarea, și prețul va fi mai mic cu câte o coroană.

O neașteptată declarație italiană. Gazeta *Popolo Romano* scrie despre capitularea Muntenegrului următoarele: «Vitezul domnitor, care a purtat nu puține lupte pentru neatacarea țării sale, a dat o nouă dovadă despre suflul său independent: acest fapt desigur va fi apretiat după merit și din partea bătrânului împărat al Austriei». — Declarația aceasta a produs o veritabilă furtună în presa naționalistă a Italiei.

Un trist aniversar. Împlinindu-se 5 ani dela moartea mult regretatului maior *Grigorie Iovescu*, nemângâiatul părinte al decedatului, dl *Paul Iovescu* contribuie într-o vecinică odihnă a răposatului, suma de 100 cor. plătibilă în rate lunare de câte 10 cor., la Legatul maiorul *Grigorie Iovescu* pentru ajutorarea copiilor săraci din Sibiu suburbial Iosefin, aplicați la meserii. Pentru prinos exorimă sincere mulțumite: *Victor Tordășianu*, prezidentul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Conjurația. S'a descoperit în Peking o conjurație, care avea de scop uciderea lui *Iuanșicai*. Bombe, așezate în palatul imperial, aveau să l arunce în aer. Numeroși conjurați sânt arestați.

Regina muntegreană în Franța. Milena, regina din Muntenegru, și fetele sale trecând prin Roma, au plecat mai departe spre Lion, și de acolo la Paris.

Ajutorul francez. Agența telegrafică din Roma, *Informations*, anunță, că dintre 200 de soldați francezi, cari au participat la apărarea muntelui Lovcen, n'au rămas în viață decât 9; ear divizia sârbească a șasa a găsit că este mai ușor să se retragă în Albania.

Earăș dăhurile. Începând așezându-mă să termin afacerile spirituale din satul bisericean Cărpinet. O nouă senzație se vestește acum din Peșta mică. Familia din patru membri a unui muncitor este turmentată noaptea de noaptea prin ivirea dăhurilor. Una dintre fetele acestei familii se ocupă de multă vreme cu spiritismul și învoacă dăhurile. La „ședințele” sale asistă totdeauna mama și două surori mai mici. S'au turburat în sfârșit cu totul, noaptea se ridică mama și fetele speriate, aleargă la vecini și-i cheamă să vie în odaie, să vadă spiritele ce năvădesc unul după altul în casa lor. Comuna întreagă este agitată și nu știe cum să liniștească pe cei cuprinși de puterea minunilor. Partea cea mai interesantă a chestiunii este împrejurarea, poate unică în felul său, că dăhurile des pomenite nu sânt ale oamenilor răposăți, ci ale unor persoane viitoare în viață, și de prezent duce la front.

portă vijelioasele vremuri ale falimentelor ce au scufundat marile firme negustorești ale filozofiei nitzscheane și ale educației falze, fie și creștine. Ele așteaptă cu brațele deschise pe toți aceia, cari se aruncă în brațele lor, ca să-i conducă pe calea adevărului, binelui și dreptății spre izvorul fericirii desăvârșite și a fumeșii ideale, care e Dumnezeu. Despre științele esacte am cercat să afirm, chiar cu cuvintele dlui Todica, cumcă cu toate număratoarele aplicații au dat dovada incapacității lor de a face pe oameni mai buni, mai morali, mai altruști, întreaga lor misiune e să propage eminamente și exclusiv progresul material, subjugarea forțelor naturii, acumularea de averi și comodități trupești. Am constatat curatul adevăr, dând ceace e a religiei religiei, și ceace e a științelor esacte științelor esacte, și nimic mai mult. Nici un cuvânt despre falimentul acestor științe esacte. Indefinitiv deci mă pot uni foarte bine cu domnul Todica în concluzia finală: «că nu putem vorbi de falimentul științei, ci exclusiv de falimentul acelor, cari aplică greșit știința adevărată», și o pun în dușmănie cu religia. Prin aceasta unire în păreri cred că pentru noi e închisă neînțelegerea în privința modului de a înțelege «Falimentul Științei». Deci unde ar fi în definitiv dilema teologie — știința în care cumva m'aș fi prins? Eu unul nu o văd de loc!

(Va urma.)

Resturile armatei sârbești. Ziarele din Atena anunță, că resturile armatei sârbești, sosite la Corfu, ar fi să se reorganizeze sub conducerea generalului Putnic. Gazeta *Embros* scrie: Reorganizarea armatei sârbești cu greu se va îndeplini. În ultima campanie au pierdut sârbii 980 de tunuri din o mie, câte aveau. Au mai pierdut 100.000 de puști și aproape toate mitralierele. Sârbii ar trebui prin urmare înarmați cu totul din nou, și e întrebare: oare s'ar putea face în grabă înarmarea lor. Soldații sânt cu desăvârșire istoviți. Nici unul dintr'înșii nu mai samănă a ostaș. Lungă vreme trebuie să treacă până la renașterea unei armate sârbești, capabile de război.

Medic Univ. Dr. Valer Negriță, medic la spitalul din Brașov consultează dela 11—12 1/2 și dela 2—3 în strada Vămii Nr. 4 etajul prim, având laboratoriu medical pentru analize bacteriologice, clinico-chemice, microscopice (urină, exudate, sputul, sânge, sucrici gastrice etc.). Analize de sânge serologice (reacția Wassermann la boala de sânge).

Bucurie răutăcioasă. Un ziar olandez a publicat următoarea scrisoare primită din Japonia: Războiul nu s'a prea simțit în țara noastră. Japonzii zic, că și-au ajuns ținta, când au pus mâna pe colonia germană din China; dar aceasta n'a fost mare lucru. În general japonezilor le pare rău acum, că nu stau pe partea Germaniei, căci pentru împărăția aceasta au un cult nemărginit; pentru englezi, din contră, poartă un profund dispreț. Japonia se bucură în ascuns, văzând cum europenii se omoară între sine cu miile: când va veni rândul nostru, noi vom fi unicul popor, care și-a conservat puterea.

Mulțumită. Harnicii parohieni: *Domnica Oia*, vâd. *Reveica Oia* și *Ioan Alexe Bularca* cu soția sa *Maria*, au dăruit sfintei noastre bis. din Intorsura Buzăului cât 100 cor, în total 300 cor, făcând fiecare câte o fundațiune. Credincioșilor parohieni și pe calea aceasta le aduc mulțumită. Intorsura Buzăului, la 28 Decembrie v. 1915, *George Cerbu*, capelan.

În comuna Telechi-Reca, comitatul Făgăraș, se clădește o biserică ortodoxă, a cărei clădire a ajuns până la coperiș, iar acum lucrările stagnează din lipsa de bani. Oamenii de inimă, cari doresc să contribuie la terminarea acestui sfânt lăcaș al Domnului, sunt rugați să-și trimită binevoitorul lor obol la banca *Furnica* din Făgăraș, cu mențiunea, pentru biserică ortodoxă română din Telechi-Reca. Totodată sunt rugate oficiile parohiale și băncile românești din patrie, ca apelurile primite în scopul adunării de daruri benevoale pe seama numitei biserici, să binevoască a le retrimite oficiului parohial din Telechi-Reca, fie cu ori ce rezultat, ca să-și poată aceasta încheia socotelile.

Bioscopul-Apolo. Miercuri și Joi în 26 și 27 Ianuarie nou 1916 se va reprezenta: *Tren sub ocean*, piesă teatrală în 5 acte. Op splendid al fabricii de film *Imperator* din Berlin. Afară de aceasta un program de întregire.

Teatru.

Joi, în 27 Ianuarie: *Pastorul dela Kirchfeld*, piesă de *Anzengruber*. În rolul prim cu dl *Alfred Viebach*.

Vineri, în 28 Ianuarie: *Filia hospitalis*, piesă studentescă de *Ferdinand Wittenbauer* în 4 acte. Reprezentație dată în scop de binefacere. Rolurile sânt ținute de diletanți, cu concursul doșoarei *Losa* și al dlui *Thiele*.

Anunț.

Onorata Comisiune administrativă a tipografeii arhidiecezane în 4 Decembrie 1915 a decis, ca protocoalele congresului național bisericesc din anii: 1874, 1880, 1881, 1886, 1888, 1891, 1895, 1897, 1899, 1900 și 1903 precum și protocoalele sinoadelor arhidiecezane din anii: 1870—1878, 1880, 1882, 1883, 1885, 1888—1892, 1894—1904 să se doneze, pe lângă rebonificarea speșelor de portpostal, atât oficiilor și corporațiilor bisericesti, cât și particularilor, pentru a-și completa colecția acestor protocoale.

Reflexanții, cari doresc a li se dona fie toate, fie numai unele din aceste protocoale, până la 15/28 Februarie a. c. să se adreseze *Librăriei arhidiecezane*.

Expelarea protocoalelor cerute se va face începând dela termenul indicat 15/28 Februarie a. c. cu intervenirea delegatului On. Comisiunii P. C. Sa *Dr. Eusebiu R. Roșca*, arhimandrit, director seminarial.

Sibiu, 10/23 Ianuarie 1916.

Librăria arhidiecezană.

apostolică a Mariei Sale. S'a fi văzut pe răniții de lângă paturile de spital, căci paturile albe curate, erau înșirate la stânga și la dreapta noastră, să le fi cetit în ochi, în mișcările mâinilor, — ai fi cetit la toți dragostea nemărginită, pe care o simțeau față de binefăcătorul lor. Ca un adevărat tată sufletește s'a arătat în mijlocul nostru și ne-am simțit mândri că ne este dat să-i procurăm și noi o bucurie cât de mică, cu prestațiunile noastre. A vorbit mai apoi iubitul nostru, pot să zic cu drept cuvânt „iubitul” nostru profesor universitar, *Dr. Urban Jarnik*. Cu verva proprie dsale, cu cuvintele neogre românești, ne-a încântat. Despre dl *Jarnik* s'a scris mult în presa noastră, încât mă simțesc dispensat să insist aici asupra persoanei dsale.

Pe lângă abatele *Zvorat* și *Dr. Urban Jarnik*, a avut sărbătoarea noastră de Crăciun și alți oaspeți iubiți. Intre alții am remarcat, la una sau la cealaltă serbare, pe colonelul *A. Fraudeșky* (cu d-na) și pe vice colonelul *Katmander* (cu d-na) ca reprezentanți oficioși ai armatei comune, apoi pe superiorul militar *Wonesch*, pe baronul de *Waldstein*, pe dna *Dr. Urban Jarnik*, cu fiica dsale și nora, dna *Dr. Jarnik jun.*, pe tânărul scriitor, profesor, *A. Krecean*, pe compozitorul *ech Weiss*, pe prof. macedonean *Dr. Staca* etc.

Intre oaspeții din bis. Sf. *Salvator* și din *Lelna* mi se spune că au fost: abatele *Zvorat* principesa *Iosefina de Lobkowitz* contesa *Elisabeta Thun*, directorul universității teologice cehe, mai mulți profesori și preoți.

Programul s'a compus din vecernia (cu acompanierea muzicii militare) dintr-o predică ocazională, avântată, din colinde, cântate de câțiva soldați (Trei crai, O ce veste... și Patru păstori...) După fiecare colindă a executat muzica militară cântece bisericesti.

Prima zi de Crăciun a ținut fiecare confesiunea serviciu bisericesc. Mii de soldați au luat parte, ascultând cuvintele de îmbărbătare ale preoților lor.

Cu muzica militară în frunte au parcurs apoi soldații români străzile orașului *Prega*, până la cezarmă, mulți erau îmbrăcați în haine nouă, gata să plece pe câmpul de luptă, în „Marschkompagnie”.

Parcă văd și acum tabloul: podul de peste râul *Vitava* plin de soldați români trecând spre *Hradșin*, în pas apăsat. Câte sate românești, câte cătune se gândeau acum la flăcăii și părinții aceștia. Dar muzica cânta marșuri și atmosfera era încărcată cu ceva sărbătorește, încât îți înăbușai jalea din suflet și lăsași să te cuprindă duicșia cântecelor ascultate în prezius, ritmul celor „Trei păstori” sau a minunatei melodii „O, ce veste minunată”. Și lacrima îți se oprea pe geană...

Soldații aceștia erau fericți, că li s'a dat putința să și sărbătorească, cel puțin în parte, ziua Crăciunului...

Dar mai are sărbătorește de acum și o însemnătate mai mare. Este după cum ni se spune prima manifestare în public a Românilor în Praga. De aceea numai bucura ne putem. Părintele *Curea* a primit o răsplătă din partea autorităților militare: „*Die beste belobende Anerkennung in Namen des Allerhöchsten Dienstes*”, — care s'a publicat și în ordiul de zi al regimentului.

Răsplata aceasta pentru cele prestate este bine meritată, de oarece munca depusă de dl *Curea* este de fapt laudabilă.

Correspondentul.

tură numai adevărul curat, rezultatul sigur al controverselor științifice, atingătoare mai ales de fundamentele educației și culturii.

Să pot pune înaintea publicului mare teme și probleme, cari sunt spre folosul educației și culturii, spre progresul lor, ear nu subminându-le cu păreri nesigure, nedovedite, subiective, cu aparențe de adevăr, cari produc «o lume sceptică, o lume nesincă, neadevărată și fără Dumnezeu... o lume care e inima bolilor lumii» (*Carlyle* op. cit. pag. 236.)

Temele și problemele trebuie bine și temeinic dovedite din toate punctele de vedere și deslegările trebuie să fie ca un puternic mijloc de progres, ear nu de stagnațiune, degenerare morală, intelectuală etc.

Atât în ce mă privește oarecum personal. În ce privește chiar fondul temei discutate, cu multă satisfacție mi s'a obiectează: *Di Dandea* s'a prins în dilema teologie — știință. Dacă teologia e știință, atunci prin falimentul științei ar trebui să se înțeleagă și falimentul teologiei. E logic. Dar în privința aceasta eu mi-am exprimat oarecare rezervă îndreptătită. Privită chestia mai de aproape, să prezintă altcum, să prezintă în alte colori.

E adevărat, că am susținut și susțin și acum și voi dovedi afirmația, că teologia e știință, deși nu știință esactă, ci știință cum sunt și științele filozofice-morale și istorice, dar aceea nu am susținut

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II Boholt devenită vacantă prin moartea parohului Ioachim Marcu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congrua.

Reflectanții își vor așterne petițiile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare pentru parohii de clasa a II-a, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral și cu prealabilă încuviințare, se vor prezenta în comună spre a-și arăta deservirile în serviciile preoțești și respective a face cunoștință cu poporul.

Deva, la 8 Ianuarie 1916.

Oficiu protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh gr. or. din parohia de clasa a III-a Băcia tractul Deva se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreună cu acest post sunt cele arătate în coala B.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne suplicile de concurs subsemnatului în termenul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta înainte de alegere în parohie, spre a fi cunoscuți din partea poporului. — Viitorul paroh va avea să locuiască în parohie, — căci în caz contrar va fi privit de dimisionat.

Deva, la 26 Noemvrie 1915.

Oficiu protopresbiteral rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Publicare de licitațiune.

Comuna bis. gr.-or. Federi (tract. Hăteș), pe baza rezoluțiunei Prea Ven. Consistoriu arhidiecezan din 11 Decemvrie 1910 Nr. 14.577/1910 Epir., vinde prin licitațiune publică pădurea bisericeii și a școlii împreună cu teritoriul ei.

Licitațiunea se va ținea **Duminecă în 6 Februarie n. a. c. la 2 ore p. m.** în biserica din comuna susamintită.

Prețul de strigare este 2200 coroane, iar vadiu este 440 cor., care este a se întregi de către plusoferentul la 50% imediat după încheierea licitațiunei; la din contră vadiul depus se perde și se va declara de cumpărător următorul plusoferent. Restul de 50% se va plăti în 15 zile dela ziua licitațiunei la mâna epitropiei parohiale.

Contractul pentru întabulare se va extrada din partea comitetului parohial numai după achitarea totală a prețului de cumpărare și trebuie să primească și aprobarea Prea Veneratului Consistoriu arhidiecezan.

Condițiunile speciale se pot vedea la oficiu parohial. (6) 1—1
Federi, la 2/15 Ianuarie 1916.

În numele comitetului parohial gr.-or.:

Atanasie Daju
adm. par., președinte.

Ignat Lascu
notarul comit. par.

Caut

la vre-o instituțiune, birou sau cancelarie advocațională o ocupație, fiind absolventă de școlile civile de stat și cu atestat despre studierea mașinei de scris. Informații se capătă la administrația acesteii foi. (1) 3—3

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană, Sibiu:**

Protocolul sinodului ordinar

al arhidiecezei gr.-orientale române din Transilvania

ținut în anul 1915.

Prețul Cor. 120 + 5 fil. porto.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Înmormântările unui trecător. Crâmpeie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

În editura comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut:

Biblia mică

sau

părți alese din sfânta scriptură, testamentul vechiu și testamentul nou,

cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale Domnului Ioan Meșianu, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania.

Format plăcut 8° pe 272 pagini, cu următorul cuprins:

A. Testamentul vechiu.

I. *Intâia carte a lui Moise.* Facerea lumii. Păcatul lui Adam și al Evei. Pedepșa lor. Făgăduința Mesiei. Ucidera de frate a lui Cain. Următorii lui. Vestirea poporului. Facerea corabiei. Potopul se începe. Potopul se sfârșește. Avraam primește în cortul seu pe ingeri, cari îi făgăduiește fiu din Sara și i-se descopere perirea Sodomei. Isav și Iacob. Căsătoria lui Iacob. Iosif din pismă se vinde de frații săi. Iosif prin tâlcuirea visurilor lui Faraon se înalță la cinstea de Voevod. Călătoria lui Iacob în Egipt la fiul său Iosif.

II. *A doua carte a lui Moise.* Egipt. Nașterea, creșterea, fuga și căsătoria lui Moise. Așezarea marelui Paștilor. Moartea celor întâi născuți, începutul egiptului. Sevășirea egiptului. Perirea egiptenilor în marea roșie. Moise primește sfințele zece porunci ale lui Dumnezeu. Intocmirea meseriașilor. Serbarea Sămbetei. Tablele legii

III. *A treia carte a lui Moise.* Leviticon. Sfințirea preoților. Tâlcuirea celor zece porunci și a altor legi.

IV. *A patra carte a lui Moise.* Numerice. Va leam vrea se blasteme pe Israeliteni. Asina lui vorbeste. Legea despre bunurile de moștenire. Iesus Navi se pune în locul lui Moise povățuitor poporului.

V. *A cincea carte a lui Moise.* A doua lege. Repetirea celor zece porunci ale lui Dumnezeu. Moise predă dirigătoriu sa, și așază pe Iesus fiul lui Navi în locul său. Moartea lui Moise și ce urmează după aceea.

VI. *Cartea lui Iesus Navi.* Israel trece cu urme neudate prin Iordau. Cuprinderea și risipirea cetății Ierihorului.

VII. *Cartea judecătorilor lui Israel.* Vitejia prociței Deborei, a lui Varac și a lui Iail. Invingerea lui Gedeon asupra lui Madiam. Vitejia, nunta și găcitura lui Samson.

VIII. *Cartea I-a a împăraților.* Înălțarea lui Samuil. Moartea lui Eli și a fiilor lui. Ungerea lui Sacl de împărat. Lupta lui David cu uriașul Goliat.

IX. *Cartea II-a a împăraților.* Ungerea lui David de împărat.

X. *Cartea III-a a împăraților.* Căsătoria, rugăciunea și judecata lui Solomon. Biserica lui Solomon. Ilie ucide pe preoții lui Baal.

XI. *Cartea IV-a a împăraților.* Cele cinci minuni ale lui Eliseu. Neeman se curăță de boală.

XII. *Cartea lui Iov.* Nenorocirea și răbdarea lui Iov.

XIII. *Psaltirea.* Cântarea lui David când a scăpat din mâna lui Saul.

XIV. *Pildele lui Solomon.* Lauda înțelepciunii în viața omenescă. Lauda mării muncitoare.

XV. *Eclesiastul lui Solomon.* Toate și au vremea lor. Mijloacele fericirii.

XVI. *Eremia.* Vedenia despre smochine.

XVII. *Daniel.* Danieli tâlcuiește visul lui Navuhodonosor. Scăparea din groapa leilor.

XVIII. *Prorocul Iona.* Chemarea, neascultarea și pedepșa lui Iona. Rugăciunea lui Iona pentru scăpare.

XIX. *Tovie.* Rugăciunea bătrânului Tovie, a Sarei și ascultarea rugăciunii lor. Voia din urmă a lui Tovie și sfătuire către fiul său.

XX. *Iudita.* Iesusitul indemn și bucul sfat al Iuditei către bătrânii poporului. Tăierea capului lui Olibern. Mulțămirea Iuditei și a poporului ei.

XXI. *Cartea înțelepciunii lui Solomon.* Rugăciunea către Dumnezeu pentru înțelepciune.

XXII. *Cartea înțelepciunii lui Iesus fiului lui Sirach.* Despre ascultarea pruncilor către părinți, și despre adevărata smerenie. Lauda femeilor bune, și musturarea celor rele.

XXIII. *Cărțile Macaveilor.* Despre nedumnezeirea și tirănia lui Antioch. Despre statornicia celor șapte frați Macavei și a mamei lor.

B. Testamentul nou.

Nașterea lui Ioan Botezătorul. Bunavestire Nașterea lui Iesus. Întimpinarea Domnului. Magii dela răsărit. Fuga la Egipt. Botezul lui Iesus. Ispitirea lui Iesus. Nunta din Cana. Samarineanca la puțul lui Iacob. Slăbănogul dela lacul Vitezda. Cuvântarea de pe munte. Invierea tinărului din Nain. Invierea ietei lui Iair. Schimbarea la față. Vindecarea orbului din naștere. Samarineanul cel îndurat. Cina cea mare. Fiul cel răstăit. Bogatul și Lazăr cel sărac. Vameșul și Fariseul. Zacheu Vameșul. Filerii văduvei. Pilda Sămănătorului. Invierea lui Lazăr. Intrarea în Ierusalim. Cina cea de taină. Iesus în grădina Getsimani. Iesus înaintea Arhierilor. Patimile, răstignirea, moartea, înmormântarea lui Iesus.

Se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată solid și frumos cu 2 cor. + 20 fileri porto.

Revanzătorilor li se dă rabat 15%.

„SECAȘANA“,

cassă de credit și economii, societate pe acții în Ludoșul-mare Nagyludas (comitatul Sibiu).

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de credit și economii „Secașana“ sunt invitați prin aceasta în virtutea §. 29 din statutele societății la

a VIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ținea în Ludoșul-mare la 13 Februarie st. n. 1916, la ora 1 după amiază în localul băncii, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1915 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Aprobarea bilanțului pe anul 1915, distribuirea profitului curat și voarea abso-lutorului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
3. Fixarea prețului marcelor de prezentă și a taxei de cărușie pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
4. Alegerea alor 4 membri în direcțiune.
5. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere pe termen de 2 ani.
6. Eventuale propuneri ale direcțiunii.

Domnii acționari cari voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiali, în conformitate cu §. 32 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel puțin cu 1 oră înainte de începerea adunării la cassa societății în Ludoșul-mare, sau cu 3 zile înainte la cassa institutelor „Albina“, „Porumbăceana“ din Porumbacu-Inf., „Mărgineana“ în Poiana și „Poporul“ în Săliște.

Ludoșul mare, în 21 Ianuarie 1916.

Direcțiunea.

(7) 1—1

Bilanț la 31 Decemvrie 1915.

Active—Vagyon.	Mérlegszámja 1915 évi december hó 31-én.	Pasive—Teher.	
	K f	K f	
Cassa în numărar — Pénztár készlete	3,284'89	Capital social 600 buc. acții à K 100 —	
C-mbii de bancă — Bankszerű váltók	117,050 —	Részvénytőke 600 drb à 100 K	60,000 —
Imprumuturi ipotecare — Jelzálogos kölcsönök	18,329 —	Fondul de rezervă — Tartalékalap	12,249 88
Imprumuturi pe oblig. cu cavenți — Költelevény kölcsönök kezegek mellett	17,080 —	Fondul de pensiuni — Nyugdíjalap	971'73
Acții — Részvények	1,100 —	Fondul de binefăcări și cultural — Jótékony és művelődési alap	1,364 84
Capital social neincassat — Be nem folyt részvénytőke	15,652 —	Depuneri spre fructif. — Takarékbetétek	26,628 93
Interese de reșcont anticipate — Előlegzett visszeszámítási kamatok	600 —	Reșcont — Visszeszámítás	34,563 97
Interese restante — Hátralékos kamatok	9,645 10	Diversi creditori — Különféle hitelezők	41,548 18
		Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	274 50
		Interese transitoare anticipate — Előlegzett átmeneti kamatok	1,207 26
		Profit curat — Tiszta nyeresemény	3,982 20
			182,740 99

Contul profit și pierdere.

Debit—Tartozik.	Nyeresség és veszteség számla.	Credit—Követel.	
	K f	K f	
Interese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
pentru depuneri spre fructif —		dela escont — leszámított váltók után	14,567 27
betétek után	1,451 42	dela imprumuturi ipotecare — jelzálogos kölcsönök után	1,843 84
pentru reșcont — visszeszámított váltók után	7,734 81	dela impr. pe oblig. cu cav. — kötelelevény kölcsönök után	1,860 87
pentru alte imprumuturi — más kölcsönök után	4,594 78	dela efecte (acții) — Erték papirok után	27 50
Spese: — Költségek		Provizioni și alte venituri — Jutalékok és más jövedelmek	3,459 14
Salare — Fizetések	1,500 —		
Chirie — Házbér	200 —		
Spese de birou — Irodai költség	513 92		
Porto postal — Postabér	96 41		
Marce de prez — Jelenléti díjak	54 —		
Dări: — Adók:			
Directă, comitatensă și com. — Allam, megyei és községi	1,484 18		
10% după inter-sele de depuneri — Tőkekamat adó	146 90		
Profit curat — Tiszta nyereség	3,982 20		
	21,758 12		21,758 12

Ludoșul mare, în 31 Decemvrie 1915.

Ieronim Spornic m. p., director ex.

Alexiu Staicu m. p., cassar.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Nicolae Dobrotă m. p., prez. elnök.

Ioan Mărginean m. p.

A. Staicu m. p.

I. Spornic m. p.

Ilie Zidu m. p.

Ioan Bergizan m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu regis-rele institutului. — Alólirott felügyelő bizottság jelen számákat felülvizsgáltuk és azokat rendben és az intézet könyveivel összhangzásba találtuk.

Ludoșul mare — Nagyludas, în 21 Ianuarie 1916.

Iacob Manuil m. p., prez.-eln. I. Staicu m. p. G. Comșa m. p. I. Neamțiu m. p.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Călindarul arhidiecezan pe anul 1916

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: Un iubileu rar: Pastruceii ani de arhierie. De L. T. — Din trecutul bisericii noastre: Actul „Unirei“. De N. Iorga. — Prutul. De G. Coșbuc. — Reforma clerului în România. De S. Mehediati. — Cei dai tu vieții? De Al. Vlăduță. — La arme! De Ștefan O. Iosif. — Școala noastră și războiul. De Dr. Ion Mateiu. — Te duci... De Maria Cunțan. — Bogăția limbei românești. Capul, mâna și nasul. De G. Coșbuc. — Chestiuni de tipic. De Mateiu Voileanu, asesor consistorial. — Târgurile. — Anunțe.

Prețul 80 fil, plus porto postal 20 fil.